

STANDARD UNECE FFV-27

za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo

GRAHA

IZDAJA 2010

ZDRUŽENI NARODI
New York in Ženeva, 2010

OPOMBA

Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu

Standardi tržne kakovosti, ki jih je pripravila Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu pri Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo (UNECE), pomagajo spodbujati mednarodno trgovino, pospeševati proizvodnjo visoke kakovosti, izboljševati donosnost in ščititi koristi potrošnikov. Standarde UNECE uporabljajo vlade, proizvajalci, trgovci, uvozniki in izvozniki ter druge mednarodne organizacije. Zajemajo širok obseg kmetijskih proizvodov, vključno s svežim sadjem in zelenjavo, suhimi in posušenimi proizvodi, semenskim krompirjem, mesom, rezanim cvetjem, jajci in jajčnimi izdelki.

Pri dejavnostih delovne skupine lahko enakopravno sodelujejo vse članice Združenih narodov. Prosimo, da za več informacij o standardih v kmetijstvu obiščete našo spletno stran <www.unece.org/trade/agr>.

Sedanji pregledani standard za grah temelji na dokumentu ECE/TRADE/C/WP.7/GE.1/2010/INF.48, ki ga je pregledala in sprejela delovna skupina na svoji 66. seji.

Uporabljene oznake in predstavitev gradiva v tej publikaciji ne izražajo kakršnega koli mnenja Sekretariata Združenih narodov o pravnem statusu katere koli države, ozemlja, mesta ali območja ali njegovih organov ali o razmejitvi njegovih meja. Navedba imen podjetij ali trgovskih proizvodov ne pomeni, da so jih Združeni narodi potrdili.

Vse gradivo se sme brezplačno navajati ali ponovno tiskati, vendar je treba navesti vir.

S kakršnimi koli opombami ali poizvedbami se, prosimo, obrnite na:

Agricultural Standards Unit
Trade and Timber Division
United Nations Economic Commission for Europe
Palais des Nations
CH-1211 Geneva 10, Switzerland
E-naslov: agrstandards@unece.org

Standard FFV-27 UNECE za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo graha

I. Opredelitev proizvoda

Ta standard se uporablja za grah sort (kultivarjev), vzgojenih iz *Pisum sativum* L. subsp. *sativum*, ki se potrošnikom dobavlja svež, ne pa za grah, namenjen za industrijsko predelavo.

Glede na način uživanja se grah razvrsti v dve skupini:

- grah za luščenje (okroglozrnati grah, oglatozrnati grah), ki je namenjen za uživanje brez stroka,
- stročji grah in sladkorni grah, ki sta namenjena za uživanje s strokom.

II. Določbe o kakovosti

Namen tega standarda je opredeliti zahteve glede kakovosti za grah v fazi izvoznega nadzora po pripravi in pakiranju.

Če pa se uporablja v fazah po izvozu, sme grah glede na zahteve standarda kazati:

- neznatno pomanjkanje svežosti in čvrstosti,
- neznatno kvarjenje zaradi svojega razvoja in pokvarljivosti.

Lastnik/prodajalec takega graha ne sme razstavljati ali ga ponuditi v prodajo ali dostaviti ali tržiti drugače kakor v skladu s tem standardom. Odgovoren je za spoštovanje te skladnosti.

A. Minimalne zahteve

Ob upoštevanju posebnih določb za vsak razred in dovoljenih odstopanj v obeh razredih

- morajo biti stroki:
 - nepoškodovani; pri stročjem grahu in sladkornem grahu so lahko odstranjeni konci,
 - zdravi; izločeni so stroki, ki zaradi gnitja ali kvarjenja niso primerni za uživanje,
 - čisti, praktično brez vsake vidne tuje snovi (vključno z deli cvetov),
 - brez nitk ali open pri stročjem grahu in sladkornem grahu,
 - praktično brez škodljivcev,
 - praktično brez poškodb zaradi škodljivcev,
 - brez neobičajne zunanje vlage,
 - brez kakršnega koli tujega vonja in/ali okusa;
- morajo biti semena:
 - sveža,
 - zdrava; izločena so semena, ki zaradi gnitja ali kvarjenja niso primerna za uživanje,
 - normalno razvita pri grahu za luščenje,
 - praktično brez škodljivcev,

- praktično brez poškodb zaradi škodljivcev,
- brez kakršnega koli tujega vonja in/ali okusa.

Grah mora biti ustrezno razvit in v takem stanju, da lahko:

- prenese prevoz in ravnanje z njim,
- prispe v namembni kraj v zadovoljivem stanju.

B. Razvrstitev

Grah se razvršča v dva razreda:

(i) I. razred

Grah v tem razredu mora biti dobre kakovosti. Biti mora značilen za sorto in/ali tržni tip.

Stroki morajo biti:

- sveži in čvrsti,
- brez poškodb zaradi toče,
- brez poškodb zaradi segrevanja.

Pri grahu za luščenje:

- morajo biti stroki:
 - s pecljem,
 - polni in vsebovati vsaj 5 semen;
- morajo biti semena:
 - lepo oblikovana,
 - mehka,
 - sočna in dovolj čvrsta, tako da se sploščijo, vendar ne razpadejo, če jih stisnemo med prstoma,
 - z doseženo vsaj polovico svoje polne velikosti, vendar ne polne velikosti,
 - nemoknata,
 - nepoškodovana, brez razpok na lupini.

Dovoljene so lahko te neznatne pomanjkljivosti strokov, če to ne vpliva na splošni videz graha, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti pakiranja:

- neznatne pomanjkljivosti na površini, poškodbe in otiski,
- neznatne pomanjkljivosti v obliki,
- neznatne pomanjkljivosti v obarvanosti.

Pri stročjem grahu in sladkornem grahu:

- če ima semena, morajo biti majhna in slabo razvita.

Dovoljene so lahko te neznatne pomanjkljivosti strokov, če to ne vpliva na splošni videz graha, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti pakiranja:

- zelo neznatne pomanjkljivosti v obliki,

- zelo neznatne pomanjkljivosti v obarvanosti,
- zelo neznatne pomanjkljivosti na površini, poškodbe in otiski.

(iii) II. razred

V ta razred se uvršča grah, ki ne izpolnjuje zahtev za I. razred, izpolnjuje pa zgoraj določene minimalne zahteve.

Pri grahu za luščenje:

- stroki morajo vsebovati vsaj tri semena,
- grah je lahko bolj razvit kakor grah I. razreda, izloči pa se prezrel grah.

Dovoljene so lahko te pomanjkljivosti, če grah ohrani temeljne značilnosti glede kakovosti, sposobnosti ohranjanja kakovosti in predstavitve:

- pomanjkljivosti strokov:
 - pomanjkljivosti na površini, poškodbe in otiski, če se ne razvijajo naprej in ni nevarnosti, da bi prizadeli semena,
 - pomanjkanje svežosti, izločijo pa se oveneli stroki;
- pomanjkljivosti semen:
 - neznatne pomanjkljivosti v obliki,
 - neznatne pomanjkljivosti v obarvanosti,
 - rahlo trša,
 - rahlo poškodovana.

Pri stročjem grahu in sladkornem grahu:

- če ima semena, so lahko malo bolj razvita kakor v I. razredu.

Dovoljene so lahko te neznatne pomanjkljivosti, če grah ohrani temeljne značilnosti glede kakovosti, sposobnosti ohranjanja kakovosti in predstavitve:

- neznatne pomanjkljivosti v obliki, vključno s pomanjkljivostmi zaradi razvoja semen,
- neznatne pomanjkljivosti v obarvanosti,
- neznatne pomanjkljivosti na površini, poškodbe in otiski,
- pomanjkanje svežosti, izločijo pa se oveneli stroki.

III. Določbe o velikosti

Za grah ni zahteve glede velikosti.

IV. Določbe o dovoljenih odstopanjih

A. Dovoljena odstopanja glede kakovosti

Na vseh stopnjah trženja so v vsaki enoti pakiranja za grah, ki ne izpolnjuje zahtev za navedeni razred, dovoljena odstopanja glede kakovosti.

(i) I. razred

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % graha, ki ne izpolnjuje zahtev za ta razred, izpolnjuje pa zahteve za II. razred. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 1 %

graha, ki ne izpolnjuje niti zahtev glede kakovosti za II. razred niti minimalnih zahtev, ali nagnitega graha.

(ii) II. razred

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % graha, ki ne izpolnjuje niti zahtev za ta razred niti minimalnih zahtev. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 2 % nagnitega graha.

V. Določbe o predstavitvi

A. Izenačenost

Vsebina vsake enote pakiranja mora biti izenačena in mora vsebovati le grah istega porekla, sorte ali tržnega tipa in kakovosti.

Vidni del vsebine enote pakiranja mora biti reprezentativen za celotno vsebino.

B. Embalaža

Grah mora biti pakiran tako, da je ustrezno zaščiten.

Notranji material enote pakiranja mora biti čist in take kakovosti, da preprečuje kakršne koli zunanje ali notranje poškodbe graha. Dovoljena je uporaba materiala, zlasti papirja ali žigov s trgovskimi oznakami, če se pri tiskanju ali etiketiranju uporablja nestrupeno črnilo ali lepilo.

Enote pakiranja ne smejo vsebovati nobene tuje snovi.

VI. Določbe o označevanju

Vsaka enota pakiranja¹ mora imeti na isti strani enote pakiranja natisnjene te čitljive in neizbrisljive oznake, ki so vidne od zunaj:

A. Identifikacija

Pakirnica in/ali odpravnik/pošiljatelj:

Ime in dejanski naslov (npr. ulica/mesto/regija/poštna številka in država, če se razlikuje od države porekla) ali kodna oznaka, ki jo je uradno priznal državni organ.²

B. Vrsta proizvoda

- "Grah za luščenje", stročji grah", "sladkorni grah" ali ustrezno poimenovanje, če vsebina ni vidna od zunaj,
- "Brez pecljev", "obrezan" ali ustrezno poimenovanje, kadar sta stročji grah in sladkorni grah predstavljena brez peclja in/ali ostankov cveta in če vsebina ni vidna od zunaj.

¹ Te določbe o označevanju ne veljajo za prodajno embalažo, ponujeno v enotah pakiranja.

² Notranje zakonodaje številnih držav zahtevajo izrecno navedbo imena in naslova. Kadar pa je uporabljena kodna oznaka, je treba poleg nje navesti "pakirnica in/ali odpravnik (ali ustrezne okrajšave)", pred njo pa (črkovno) kodo države/ozemlja po ISO 3166, ki je priznala kodno oznako, če se razlikuje od države porekla.

C. Poreklo proizvoda

- Država porekla³ in neobvezno območje pridelave ali nacionalno, regionalno ali lokalno krajevno ime.

D. Prodajne označbe

- Razred.

E. Uradni kontrolni znak (neobvezno)

Sprejeto leta 1962.

Zadnjič pregledano leta 2010.

³ Navesti je treba polno ali običajno uporabljeno ime.
Datum izdaje: 23. marec 2011